

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Restitutio doni mortuo donatore, num. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

ni faciat, peccabit, non contra votum; ipse enim nihil vovit; sed contra Iustitiam; & quidem puto, cum sacrilegio, *hb*, quia usurpat res divino cultui adiectas.

g alijque apud *Dian.* p. 10. tr. 16. ref. 97. *h* *Dian.* ib. citans *P. Tancredi.* *hh* *Fag. Eccl. prac.* 2. li. 4. c. 4. à nu. 8. & alij cum *Bonac.* circa 1. præcept. d. 3. q. 6. à nu. 23.

10. Inquiret curiosus: si sine culpa mediator illas amittat, obligabiturne ad aliquid? respondeo, si amittat calicem vel quid simile, in individuo acceptum, ad nihil obligo: quia ipse non obligatur ex voto, vel juramento; hoc enim parit solum personalem obligationem in vovente, vel jurante; non ex re accepta, quia eam amisit; non ex injusta acceptione, quia nullam commisit, vel certè non gravem culpam, ut supponimus; excipe, nisi fortè se per contractum obligasset, quod rarissimum est. At verò si amittat pecuniam, vel simile quid functionem recipiens, distinguendum est: si enim amisit eandem pecuniam v. g. vel totum cumulum pecuniarum, in quo erat & ipse, & voventis pecunia, ad nihil obligabitur, propter rationem modo dictam, & de hoc casu solum meminit *P. Tancredi* allatus à *Diana*, dum mediatorem amittentem casu pecuniam, ab omni onere liberat: quod si amittat aliam pecuniam, quia nimirum illam voventis, in proprios usus v. g. expendit, vel fortè domi repositam habet, tunc (cum amittat suâ pecuniam) obligabitur vel repositâ, vel illi æquivalentem, ad Lauretanam Ecclesiam deferre: ratio est, quia amissionis infortunium

nullo modo nunc debet cedere in damnum Ecclesiæ; quia non amittitur res, quæ sit sub Ecclesiæ dominio. Id quod negaturum non puto *P. Tancred.* nec alium.

i *Tancredi* mox citandus, ducto argumento ex c. licet. de voto. *l* *Tancredi* de *Relig.* tr. 4. lib. 2. d. 13. q. 4. n. 32. *m* *Diana* p. 10. tr. 16. ref. 97.

Restitutio doni, mortuo donatore.

11. Posterior difficultas per hanc occasionem explicanda, hujusmodi est. Titius famulo, vel alteri dedit vas argenteum v. g. ut ipsius Titij nomine, dono traderet *Cajo*: at famulus vel non tradidit, vel tamdiu dare culpabiliter distulit, donec Titius diem suum obiit, ita ut *Cajus* doni ignarus, illud ne acceptare quidem potuerit: quæritur, ad quid famulus sit urgendus? respondeo, *Molina* n docet, à famulo duplicatam deberi restitutionem: *Cajo* enim donatario debet vasis æstimationem, propter damnum, quod illi intulit, dum donum ei non tradidit, nec saltem significavit, quo potuisset *Cajus* illud acceptare. Hæredibus verò debet vas, quia cum mandatum Titij non habuerit effectum, & ex alia parte omne mandatum expiret morte mandantis, jam nunc vas non pertinebit ad donatarium, sed ad hæredes Titij donantis, nisi fortè donatio fuerit ad piam causam: tunc enim in favorem animæ præsumitur mandatum persistere. Hæc ex *Mol.* Verum duplicata hæc reddidura nimis erit famulo. Puto ergo, esse probabile, & sufficere, si is reddat vas donatario tantum; ratio est, quia satis

Qqq 2

est pro-

est probabile, mandatum illud cum sit
favorabile & gratia facta, non expirare
morte mandantis, sicuti non expirant
cetera gratia facta p.

n Molina t. 2. d. 263. num. 7. cui adde
sanè Lessium, Bonac. & ex parte Layman.
o Sa v. donatio num. 25. Less. putans, hanc
probabilem. Autor casuum conscientia
Bonacinae casu 2. apud Dian. p. 6. tr. 7. ref.
4. p. Sanc. lib. 8. matr. d. 28. num. præfer-
tim 64.

§. VI.

Quando?

Profecto statim: de quo, deque
moroso debitore multa à me di-
cta invenies sup. a, quibus hæc
vel breviter adde, vel breviter recole.

a sup. tr. 3. c. 2. §. 6. & c. 7. §. 7. à n. 28.
& c. 8. §. 3. à nu. 7.

Primò, statim, intellige moraliter,
non physicè. Vnum enim vel alterum,
vel tertium diem differre restitutionem,
si domino damnum grave non emer-
git, non est gravis a a dilatio. Aliquid
amplius concedi, quando solutio est fa-
cienda ob contractum, v. g. ob censum,
mox dicam. Contra, magnam sum-
mam, nolente creditore, per partes sin-
gulis mensibus, vel annuatim solvere,
gravis b est dilatio; id enim non est, sta-
tim solvere. Multo gravior erit, si cum
scias, te verè debere, tamen vis cogi à ju-
dice; tunc enim præter peccatum dila-
tionis, debetis restituere expensas tuo
debitori, ut per se patet.

a a l. Dicast. loc. mox citando. b Ser.
Medina Mol. apud Dicastiff. lib. 2. tr. 2.
d. 10. d. 1. num. 6.

7. Secundò; qui cum possit, non re-
stituit, peccare continuo, & id vocari,
ac esse peccatum habituale, specialique
modo esse confessori aperiendum; alibi
bb docuimus. Sed & alia valde neces-
saria ad praxim confess. dicemus, infe-
rius c. 4.

bb lib. 2. exp. Conf. c. 1. §. præsertim 2.
3. Tertio, qui ab articulo mortis ur-
getur, nec per se ipsum restituere vult,
cum possit; sed vult relinquere onus
restituendi hæredibus; quique cum
dubius sit, an res sua sit; diligentiam
ipse, cum item possit, facere detrectat,
volens, ut eam faciant hæredes, non
sunt c absolvendi, quia ut caterata-
ceam, culpa gravis est, obligationem
propriam transferre velle in alios, qui
regulariter erunt ipso testatore negli-
gentiores, leg. doctores cc hac de re
valdè rigide differentes.

c Silvester, Navar. aliq. quos sequitur
Dicast. lib. 2. de just. tr. 2. d. 10. d. 1.
num. 15. cc Mol. d. 753. Less. l. 1. c. 12.
num. 11. Rebell. q. 17. n. 6. Vasq. p. 2. d. 75.
c. 3. n. 14. & 2. p. 9. 91. art. 1. dub. 5.

4. Quarto, quando solutio facienda
est ex contractu, quamvis aliqui te-
neant, peccari mortaliter, nisi fiat die in
contractu præscripta, saltem quando
intercessit juramentum, tamen Molina
merito docet, non semper mortaliter
peccari, quia juramentum intelligitur
moraliter modo; unde quando dilatio
nullum detrimentum affert creditori,
certaque futura sit solutio, dilatio non
erit censenda mortalis. Pari modo
notant aliqui, non esse reum culpæ
mortalis eum, qui cum debeat v. g.
singulis calendis sept. centum annuos,
eos non solvit, nisi à domino requira-
tur; hic